

TISKOVÁ ZPRÁVA

Mendelova medaile pro prof. Helenu Illnerovou

Přední českou fyzioložku a biochemičku prof. Helenu Illnerovou vyznamená u příležitosti jejího nedávného významného životního jubilea předseda Akademie věd ČR prof. Jiří Drahoš čestnou oborovou medailí Gregora Johanna Mendela za zásluhy v biologických vědách. Bývalá předsedkyně Akademie věd ČR z let 2001–2005, která i nyní aktivně působí v několika důležitých funkcích – mimo jiné je členkou Vědecké rady AV ČR, předsedkyní Komise pro etiku vědecké práce v AV ČR či předsedkyní České komise pro UNESCO – převezme toto prestižní ocenění ve středu 9. ledna 2013 v 11 hodin v sídle AV ČR v Praze.

Prof. Helena Illnerová je více než 50 let pracovnící Fyziologického ústavu AV ČR, kde od roku 1989 pracuje v oddělení neurohumorálních regulací, které do roku 1999 vedla. Hlavním oborem odborného zájmu prof. Heleny Illnerové je časový program savců včetně člověka, tj. řízení a molekulární mechanismy denních rytmů a rytmů sezonních a jejich synchronizace s vnějším dnem. V tomto oboru publikovala přes 120 článků v impaktovaných časopisech, které byly citovány cca 3000x. Prof. Helena Illnerová je v oboru chronobiologie světově uznávanou autoritou – její zásluhou se česká chronobiologická škola stala ve světové vědě zavedeným pojmem. Její výsledky studia světelné synchronizace cirkadiánních rytmů jako první potvrdily vícesložkový model biologických hodin navržený prof. Colinem S. Pittendrighem. Prof. H. Illnerová se svými spolupracovníky dále jako první na světě ukázala, že centrální hodiny, uložené v suprachiasmatických jádrech hypothalamu, jsou modulovány fotoperiodou, a zjistila, že tyto hodiny jsou synchronizovány nejen světlem, ale také téměř okamžitě nesvětelným podnětem, např. podáním melatoninu. Prof. H. Illnerová ve své práci také usilovala o aplikaci získaných výsledků do humánní medicíny, např. při studiu funkce lidských biologických hodin.

Po roce 1989 byla prof. H. Illnerová často zvána jako řečnická či předsedající na významné mezinárodní konference (Gordon Research Conference on Chronobiology, Gordon Research Conference on Pineal Cell Biology, konference National Institute of Health (NIH), European Congress on Endocrinology, atd.). Byla též členkou výboru Evropské epifyzární společnosti, Melatonin Clubu, Společnosti pro výzkum biologických rytmů se sídlem v USA, ediční rady Journal of Pineal Research, poradního výboru Journal of Biological Rhythms. Prof. H. Illnerová též intenzivně spolupracuje s vysokými školami, zejména s Univerzitou Karlovou v Praze, v pedagogické činnosti i jako členka řady vědeckých rad českých univerzit.

Po roce 1989 byla Helena Illnerová činná zejména v organizaci vědy v českých zemích. V letech 1993–2001 byla členkou Akademické rady a místopředsedkyní AV ČR a v letech 2001–2005 byla předsedkyní AV ČR. Zavedla program podpory mladých nadějných vědců, který obsahoval Prémie Otto Wichterleho a Fellowship J. E. Purkyně. V letech 2001–2007 byla členkou EURAB (European Research Advisory Board), v letech 2001–2004 členkou Grand Jury for Descartes Prize. Od roku 2005 je členkou Vědecké rady AV ČR, předsedkyní Komise pro etiku vědecké práce v AV ČR a předsedkyní Poroty soutěže L'ORÉAL pro mladé ženy ve vědě. Současně je i předsedkyní České komise pro UNESCO. V letech 2008–2010 byla též předsedkyní Učené společnosti ČR. Za přínos pro vědu a její řízení byla prof. Heleně Illnerové udělena řada domácích i zahraničních ocenění, mimo jiné je nositelkou čestné medaile AV ČR „De scientia et humanitate optime meritis“.